

avdeling
Buskerud

DNT Drammen og Omegn

Kongsberg og Omegns Turistforening

DNT Ringerike

Naturvernforbundet
i Buskerud

NOTS
NORSK ORGANISASJON FOR TERRENGKUNNSKAP

Gol kommune

postmottak@gol.kommune.no

svein.eide@gol.kommune.no

Kopi: redaksjonen@hallingdolen.no

Drammen, 22. desember 2022

Dette brevet sendes på vegne av Birdlife Buskerud, DNT Drammen og Omegn, Kongsberg og Omegns Turistforening, DNT Ringerike, Norges Jeger- og Fiskerforbund Buskerud, Naturvernforbundet i Buskerud, Drammen klatreklubb, Buskerud KFUK-KFUM Speidere, Buskerud orienteringskrets, NOTS Drammen og Omegn, Buskerud Botanisk forening, Skogselskapet i Buskerud og Telemark.

Hyttebygging Gol. På tide med en planvask?

Innspill fra Forum for natur og friluftsliv (FNF) Buskerud

Reguleringsplanene på Søråsen er vedtatt i 2005, i en tid der natur- og klima ikke ble like høyt prioritert. Gol kommune må ta dette til etterretning, og tilbakeføre de ikke påbegynte tomtearealene til LNFR- områder. Juridisk sett står kommunen helt fritt til å oppheve eller endre vedtatte reguleringsplaner så lenge byggesøknaden ikke er vedtatt.

I 2002 var det registrert 1729 fritidsboliger i Gol kommune. I dag er det registrert 2667 fritidsboliger. Det er en økning på 938 fritidsboliger i Gol de siste tjue årene. Av disse er 185 av de bygd de siste tre årene.

Nå planlegges det for ytterligere 169 nye fritidsboliger på Søråsen. Hver av de planlagte hyttene på Grøsevatnet og Ørnhovda, Kyrkja Vest og Kyrkja Sør/Øst på Søråsen tillater et bruksareal (T-BRA) på 175 m². Til sammen utgjør det et område på 29.575 m², altså ca. 30 dekar i KUN bygningsmasse. I tillegg kommer tun, innkjørsel, vei, strøm, vann- og avløp. I planbeskrivelsen står det at vei inn til hyttene skal være åtte meter bred.

Ifølge NINA (Norsk Institutt for Naturforskning) utgjør tomtereserven i Gol kommune, det vil si arealer avsatt til fritidsbebyggelse som enda ikke er bygget ut i Gol, 8277 dekar¹.

Hvor mye uberørt natur skal måtte bøte for stadig nye hyttefelt i Gol og i resten av Hallingdal?

Samarbeidsnettverk mellom natur- og friluftslivsorganisasjoner
buskerud@fnf-nett.no | Nedre Storgate 10, 3015 Drammen | 997 31 240
organisasjonsnummer 912 888 193 | www.fnf-nett.no/buskerud

For første gang finnes det en oversikt over hvor mye natur som skal brukes til å bygge hytter. Ifølge Norsk Institutt for Naturforskning (NINA) er det satt av 1.479 kvadratkilometer til bygging av nye fritidsboliger i Norge. Arealet tilsvarer 200.000 fotballbaner, eller et område fire ganger så stort som Mjøsa¹.

Natur- og klimakrise

FNs klimapanel (IPCC) og det internasjonale naturpanelet (Ipbes) har slått fast at vi står i en todelt naturkrise og en klimakrise, som begge påvirker hverandre. Vi kan ikke løse klimakrisen uten å løse naturkrisen. Hvordan vi forvalter arealene våre har stor betydning for både mennesker, dyr, natur og klima.

På naturtoppmøte i Montreal, Canada, i desember 2022 ble det bestemt av verdens topp-politikere at vi sammen skal verne 30 prosent av verdens land- og hav innen 2030. Øvrig natur skal forvaltes på en bærekraftig måte. Miljø- og klimaminister, Espen Barth Eide, uttalte på møtet at Norge har syndet og at hytteutbygging og vei er verstingene når det kommer til naturtap i Norge.

Norge har som mål å redusere utslippet av klimagasser med minst 50 prosent innen 2030. For at vi skal nå dette målet, må vi ta hensyn til karbonrike arealer i arealplanleggingen. Nedbygging av skog og myr, fører til store CO2- utslipp. Dersom vi slutter å bygge ned de karbonrike arealene, vil vi lettere kunne nå målet om netto null utslipp mot 2050.

I Planstrategi for Gol kommune 2020- 2023 står det at Gol kommune har som mål å redusere klimagassutslippene med 40 % innen 2030. Kommunen skriver at klimaendringene utgjør alvorlige konsekvenser, og at utslipp av klimagasser må reduseres. For å oppnå dette, trenger kommunen å gjøre store endringer i arealplanleggingen.

Gol kommune har også etablert sitt eget klimaråd. Rådet har faste møter og er en arena for å drøfte og iverksette tiltak for å redusere miljø- og klimautfordringene

Vi foreslår at Gol kommune og klimarådet gjennomgår en planvask der dere ser over alle eldre reguleringsplaner med nye øyne.

Gamle reguleringsplaner

De tre reguleringsplanene for området på Søråsen ble vedtatt og godkjent i 2005. Det er snart tjue år siden.

Mye har skjedd de siste 20 årene, og verdsetting av natur (gammel skog, myr, dyrearter) er blitt en viktig del av Norges klimapolitikk. Tap av areal er den største årsaken til at vi befinner oss i en samlet klimakrise og naturkrise.

Fylkesmannen i Buskerud ga utslippstillatelse for hytteområdet på Søråsen så sent som i år 2000 i henhold til avløpsplan for Høvreslie sameie, utarbeidet av Samfunnsteknikk (juni 1995).

Utslippstillatelsen må oppdateres i tråd med de nye vannforvaltningsplanene for Viken og Innlandet, samt Tiltaksplanen for Oslofjorden.

Reguleringsplanene på Søråsen er vedtatt i en tid der forståelsen av konsekvensene for natur- og klima ikke var like høyt prioritert. Gol kommune må ta dette til etterretning, og tilbakeføre arealene til LNFR- områder (Landbruks-, natur- og friluftsmål samt reindrift). Juridisk sett står kommunen

¹ <https://www.nina.no/Om-NINA/Aktuelt/Nyheter/article/hvor-mye-plass-har-vi-satt-av-til-hytter-i-norge>

helt fritt til å oppheve eller endre vedtatte reguleringsplaner så lenge byggesøknaden ikke er vedtatt.

Plan og bygningsloven § 12-14 Endring og oppheving av reguleringsplan:

Kommunestyret kan delegerer myndigheten til å treffe vedtak om å oppheve plan som i det vesentlige er i strid med overordnet plan².

Naturkartlegging

I år la regjeringen frem «Rettleiar om planlegging av fritidsbustader»². I veilederen står det blant annet at det er viktig å unngå nye fritidsboliger og tilhørende infrastruktur på myr, ikke bygge ut nye områder (Heller fortette på eksisterende hytteområder), verne om truede og sårbare fuglearter, unngå å bygge i gammel skog med mer.

Det ser ikke ut til at det har blitt stilt miljøkrav med kartlegging i disse gamle reguleringsplanene. Det eneste som står er at man ikke skal hugge større furuer. Selv om reguleringsplanen ikke trenger å være helt oppdatert før byggesøknaden innkommer, er dette veldig snever informasjon og tyder på gammel praksis.

Arealplankartene i reguleringsplanen er forøvrig så zoomet inn, og lagt til kun som bilde, at det er veldig vanskelig for de som ikke er lokalkjente å vite nøyaktig hvilke områder det er snakk om. Vi oppfordrer kommunen til å lage større kart, som viser hvor i kommunen planområdet ligger, og lenke til digitale kart som kan zoomes inn og ut på planområdet.

Konsekvensutredning

Med ny kunnskap om verdien av natur, bør det stilles krav til grundig konsekvensutredning av området i forbindelse med reguleringsplanene.

Området på Søråsen er lavfjellsområder med typiske botaniske verdier som sopp, mose, lav og karplanter. Folk som ferdes i området melder om et rikt fugle- og dyreliv, med både elg og tamrein. Søråsen ligger i tillegg like ved det nyopprettede (2017) naturreservatet Veikulåsen.

Forskrift om vern av Veikulåsen naturreservat, Gol kommune: Formålet med naturreservatet er å bevare et område som representerer en bestemt type natur i form av et regionalt stort skogområde med store topografiske variasjoner. Området har særlig betydning for biologisk mangfold ved at det er leveområde til sopparter knyttet til død ved og en særegen lavflora. Skogen vil på sikt kunne utvikle ytterligere verneverdier knyttet til store tredimensjoner og mye død ved³.

I oktober 2022 gjennomførte kommunen en befarings i området. Per Furueth fra Naturvernforbundet deltok på befaringsen sammen med Helge Rustand (grunneier), Torstein Kaslegard (HRP) og Jørn Magne Forland (miljøvernrådgiver Gol kommune).

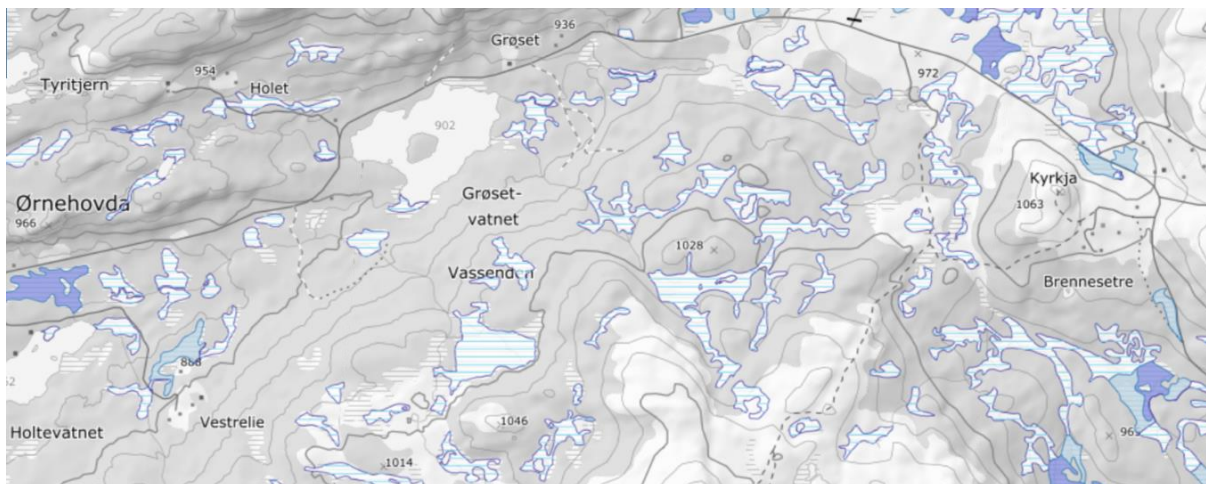
I løpet av befaringsen ble det konstatert at ingen myrområder eller bekker skal bygges ut, og at det skal tas hensyn ved bygging av veier og annen infrastruktur slik at vannveier sikres.

Myr

Vi ber kommunen se nærmere på myr i planområdet. Utbygger sier det ikke skal bygges på myr, men ifølge lokale turgåere er det mye myr i området, en del hytter og veier ligger helt inntil myr og over vernet vassdrag. Vi kan ikke se hvordan utbygging av veier, strøm, vann og avløp, transport ikke skal gå utover myra.

² [Rettleiar om planlegging av fritidsbustader - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

³ [Forskrift om vern av Veikulåsen naturreservat, Gol kommune, Buskerud - Lovdata](#)

1 Kartutdrag fra Nibio (Norsk institutt for bioøkonomi) viser at det er mye myr i området.

Myr - klima

Myra er det beste karbonfangst og lagringssystemet vi har.

Myr er en type våtmark som inneholder store mengder karbon lagret gjennom tusenvis av år. Planter som dør i myra synker ned i vannet og danner dype lag torv. Den totale karbonmengden i alle verdens myrer er omtrent like stor som i atmosfæren, ifølge NIBIO⁵. Norske myrer lagrer på fem prosent av landarealet minst 950 millioner tonn karbon, tilsvarende ca 3500 millioner tonn CO₂ eller Norges årlige utslipp av klimagasser i 66 år. Som en tommelfingerregel bruker man ofte som utgangspunkt at det tar ett år å bygge opp én mm myr – dvs. 1 m på 1000 år.

Myr - natur

Norge har minst 400 karplanter og 300 mosearter som lever i våtmark. I norske våtmarker lever 47 av Europas 50 torvmoser og mer enn 3000 arter leddyr, de fleste insekter.

De næringsrike myrene i lavlandet er levested for mange arter. Der kan det være mer enn 200 planter, 75 rødlistede plantearter, deriblant sjeldne orkideer. Spesialister blant plantene og insektene har tilpasset seg livet på myra. Det øverste laget av torvmoser på myr kan inneholde store mengder edderkopper og insekter.

Våtmarkene er viktige hekke- og rasteplasser for mange trekkfugler. Mange vadefugler er avhengige av våtmark, det samme er også andre fuglearter som gjess, ender, riksefugler og spurvefugl⁶.

Nasjonale tiltak for bevaring av myr

I 2016 fikk Norge en femårig plan for restaurering av myr og våtmark. Landbruksdirektoratet og Miljødirektoratet stod bak planen som nå er revidert for å gjelde i fem nye år (2021-2025), og i fjorårets budsjett (2021) ble det satt av 44 mill. til restaurering av myr og våtmark. Så langt er mer enn 80 myrområder i Norge restaurert.

Miljødirektoratet har i 2022, på oppdrag fra Klima- og miljødepartementet, lagd et faglig grunnlag med mulige virkemidler for å hindre eller redusere nedbygging av myr, inkludert overordnede beskrivelser av konsekvenser av tiltak. I notatet beskriver de flere alternative virkemidler, og trekker frem forbud, avgift og innstramning av virkemidler rettet mot kommunenes arealplanlegging som særlig relevante⁷. FNF Buskerud støtter anbefalingene fra Miljødirektoratet og ser at forbud er det helt klart viktigste og beste alternativet for å hindre nedbygging av myr, sikre god tilstand i myra, og dermed bevare myr som levested for en mengde arter, som karbonlager og leverandør av en rekke andre naturgoder.

Skog og fjellfugl

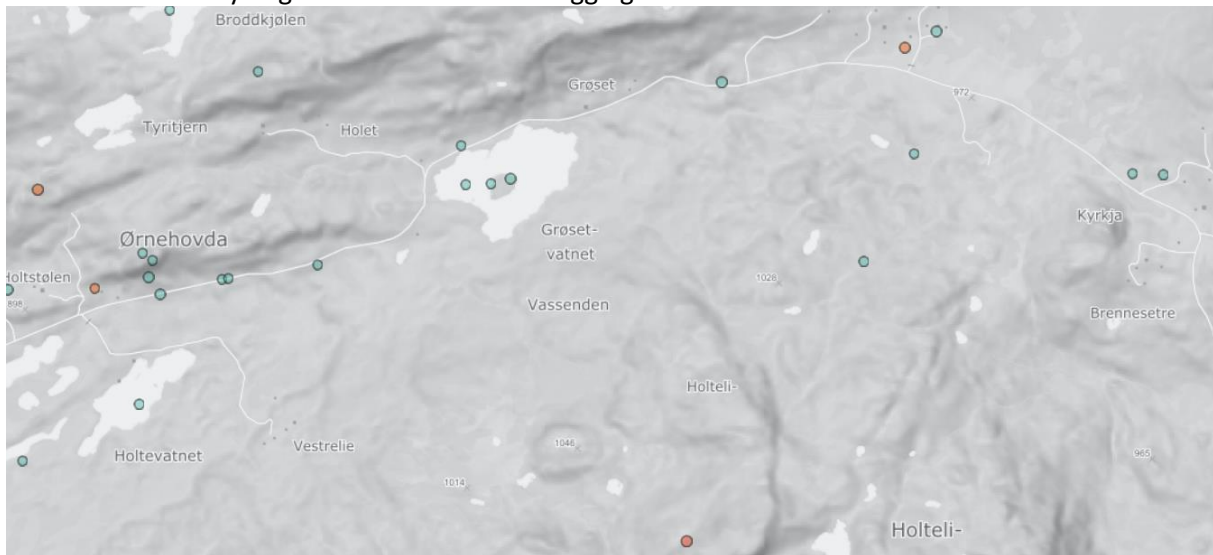
Det er i skogen vi finner flest arter, og det er derfor ikke overraskende at flest *truede arter* finnes her. Av totalt 2752 *truede arter* på Rødlista 2021 lever 1330 arter (48,3 %) helt eller delvis i skog. Mange av disse artene er spesialister knyttet til bestemte livsmiljø. I skog er det flest *truede arter* fra artsgruppene sopper (387 arter), biller (232 arter), laver (167 arter), tovinger (137 arter) og sommerfugler (121 arter)⁴.

Forskning viser at fjellfuglbestandene er redusert med ti prosent over hele Europa siden 2000. Her i Norge opplever vi en markant nedgang i fuglebestander som lirype, fjellrype, gauk, heipiplerke, gråsisik, bjørkefink, lappspurv, sivpurv og snøspurv.

Hovedårsaken i nedgangen i fjellfuglbestandene skyldes klimaendringer og nedbygging av areal.

Et raskt søk på Artsdatabanken.no gir meg informasjon om at det finnes følgende «nært truede» arter i området som hare, tretåspett, stjertand og taksvale.

Vi mener det må nye og mer omfattende kartlegginger av naturverdier i disse områdene.

1 Skjermdump fra Artsdatabanken.no

Under befaringen i oktober 2022 ble det konstatert at man skal forsøke å ivareta de største og eldste grantrærne. Erfaringsmessig tas det allikevel ikke hensyn til enkelttrær under hogst.

Friluftsliv

Tur- og friluftslivsopplevelsene på fjellet forringes av store, nye hyttefelt. Naturen blir borte, og dyr- og planteliv forsvinner. Andre konsekvenser er støy og lysforurensning.

Gol kommune må ta vare på de store natur- og friluftslivsarealene i kommunen, som er høyt verdsatt av allerede eksisterende hytteeiere, besøkende og egne innbyggere.

Nye hyttefelt må være basert på delingsøkonomi og «varme senger». Det er ikke tid eller rom for å bruke mer av vår felles natur til store private hyttefelt og nye veier.

⁴ [Status for truede arter i skog \(artsdatabanken.no\)](https://artsdatabanken.no)

Oppsummering

Kjære politikere på Gol. Med kommunalt selvstyre følger også mye ansvar. Vi mener dere har lagt gode intensjoner til grunn med mål om å redusere klimagassutslippene med 40 % innen 2030. For å oppnå dette, trenger dere å gjøre store endringer i arealplanleggingen.

Er virkelig mer hytteutbygging veien å gå for en mer bærekraftig og klimavennlig fremtid?

Vi foreslår at Gol kommune og klimarådet gjennomgår en planvask der dere ser over alle eldre reguleringsplaner med nye øyne. Dere er i deres fulle rett til å oppheve gamle, utdaterte reguleringsplaner som ikke er i tråd med overordnet plan i kommunen.

La de uberørte fjellområdene forbli urørt, til glede for naturen og for friluftslivet.

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Buskerud

Kaja Høgås
Koordinator
FNF Buskerud